

dosarul nr. 3ra-486/19

prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul central (Gh. Mîra)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, L. Pruteanu, V. Buhnaci)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursului depus de Morari Lidia, reprezentată de avocatul Bugaescu Tudor,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Lidia împotriva Secretarului Consiliului local Hârbovăț cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Morari Lidia și a fost menținută hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul central

c o n s t a t ă

La 15 iulie 2016 Morari Lidia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Secretarului Consiliului local Hârbovăț cu privire la contestarea actului administrativ.

A menționat că mama sa – Mînzărari Maria, după decesul soțului Ion Mînzărari (decedat la data de 02.11.2000), conform certificatului de moștenitor legal nr. 2631 din 08.05.2001, eliberat de către Biroul notarial „Trofim Prigală” or. Anenii Noi, a moștenit cota-parte valorică din bunurile întreprinderii agricole privatizate sub formă de acțiuni în număr de 1115 cu valoarea minimală de 100 de lei, din SA „Basarabia” din s. Hîrbovăț, r. Anenii Noi.

A menționat că după acceptarea succesiunii Mînzărari Maria a fost trecută în lista acționarilor din întreprinderea agricolă SA „Basarabia”. Pe parcurs, fiind titulară de drept asupra cotei-părți valorice, Mînzărari Maria, a fost inclusă sub nr. 792 în lista privind distribuirea patrimoniului SA „Basarabia” pe cot- părți valorice, în dinamică pentru anii 2002-2007. Astfel acțiunile au fost structurate și convertite în cote-părți valorice în sumă totală de 49605,52 de lei ce constituie 0,1336 % cota ideală la momentul reorganizării din SA „Basarabia” în CAP „Basarabia”. Lista personalului SA „Basarabia” privind distribuirea patrimoniului pe cote-părți valorice conține structura patrimoniului privatizat care forma la data de 01.01.2002 pentru Mînzărari Maria cota valorică inclusă în fondul de rezervă 49605,52 de lei, inclusiv tractoare – 2503,54 de lei, mașini agricole și utilaje – 7719,98 de lei, automobile – 1626,44 de lei, culturi multianuale – 15749,56 de lei dintre care vii

10065 de lei, livezi – 4702,01 lei, animale 1319,47 de lei, clădiri și construcții 20686,52 lei.

La data de 31 august 2008 a decedat mama Mînzărari Maria, astfel reclamanta a obținut certificatul de moștenitor, eliberat de notarul Bobeico Maria. Fiind succesorul în drepturi după decesul mamei sale Mînzărari Maria, s-a adresat la Secretarul Consiliului local Hîrbovăț cu cerere pentru a i se elibera certificatul de proprietate asupra cotelor - părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole privatizate SA „Basarabia”.

Prin scrisoarea nr.200 din 06 iulie 2016, Secretarul Consiliului local Hîrbovăț a refuzat în eliberarea certificatului, pe motivul că certificatul de proprietate privată asupra cotelor-părți valorice se eliberează doar participanților la procesul de privatizare. Reclamanta a invocat dezacordul cu răspunsul, deoarece Mînzărari Maria Trofim, este înscrisă în lista titularilor de drepturi asupra cotei - părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole privatizate. În procesul privatizării întreprinderii agricole CAP „Basarabia” și repartizării bunurilor (activele și pasivele) între lucrătorii întreprinderii, participanților li s-a atribuit în proprietate privată cote-părți valorice din întreg patrimoniul întreprinderii agricole: tractoare, mașini agricole și utilaj, mijloace de transport auto, culturi multianuale: vii și livezi; animale , clădiri și construcții etc. Comisia de privatizare a întreprinderii agricole, a determinat cotele părți în patrimoniul întreprinderii date persoanelor, care conform legislației în vigoare au avut dreptul la aceasta și a stabilit structura patrimoniului privatizat.

A solicitat reclamanta obligarea Secretarului Consiliului local Hîrbovăț raionul Anenii Noi să-i elibereze certificatul de proprietate privată ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotelor-părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole SA „Basarabia”, participantului la privatizare - Mînzărari Maria Trofim, conform listei privind distribuirea patrimoniului SA „Basarabia” în cote - părți valorice.

Prin hotărârea din 17 martie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017 a fost casată hotărârea primei instanțe, cauza fiind remisă spre rejudecare.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi sediul central, acțiunea a fost respinsă.

La 24 octombrie 2018 Morari Lidia a depus apel împotriva hotărârii din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi sediul central, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu restituirea pricinii spre rejudecare.

Prin decizia din 11 decembrie 2018 Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Morari Lidia și a fost menținută hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul central.

Instanța de apel a menționat că conform listei de privatizare cota valorică din cadrul SA „Basarabia” o deținea Mînzărari Ion Eremia, dar nicidecum soția acestuia Maria Mînzărari sau fiica Mînzărari Maria, ultimile având calitatea de moștenitori ai acestor cote valorice. Inițial, cota valorică deținută de către Mînzărari Ion Eremia, după decesul acestuia, a trecut în proprietatea privată a soției Mînzărari Maria, iar

după decesul acesteia, urmează să treacă la succesorii săi legali sau testamentari, precum sunt fiica Morari Lidia și fiul Mînzarari Victor.

În asemenea circumstanțe stabilite, instanța de fond corect a constatat că în vederea realizării exercitării dreptului de moștenire asupra bunurilor din cota valorică, Morari Lidia urmează să depună o declarație la notar care va iniția procedura eliberării certificatelor de moștenitor, iar solicitarea secretarului Primăriei în eliberarea certificatelor de proprietate privată asupra cotelor valorice moștenitorilor acestor cote (Mînzărari Maria), contravine prevederilor legale prevăzute de art.39 alin.(1) lit. p) din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală.

Conform art. 1446 Cod civil, în patrimoniul succesoral nu se includ drepturile și obligațiile patrimoniale care poartă caracter personal și care pot aparține doar celui ce a lăsat moștenirea și nici drepturile și obligațiile, prevăzute de contract sau de lege, care sînt valabile numai în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și care încetează la decesul lui.

Astfel, reieșind din normele citate, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe care a respins pretenția reclamantei cu privire la obligarea eliberării certificatului de proprietate privată ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotelor-părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole SA „Basarabia”. Or, eliberarea certificatului de proprietate privată ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotelor-părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole SA „Basarabia” se eliberează doar participanților la procesul de privatizare, iar Mînzărari Maria a primit ca moștenire cotele-părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole SA „Basarabia” după decesul soțului, dar nu a fost participant la privatizare. Prin urmare Morari Lidia tot poate obține dreptul de proprietate asupra cotele-părți valorice din patrimoniul întreprinderii agricole SA „Basarabia” în cadrul succesiunii primite.

Colegiul a menționat că secretarul Consiliului local Hîrbovăț, în temeiul art. 39 alin. (1) lit. p) al din Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, în temeiul legal a refuzat Lidiei Morari în eliberarea certificatului de proprietate privată pe numele Mariei Mînzărari. Or, Morari Lidia este succesor al bunurilor ce aparțineau Mariei Mînzărari, iar ultima succesor al cotelor valorice privatizate de către Mînzărari Ion Eremia.

La 19 februarie 2019 Morari Lidia, reprezentată de avocatul Bugaescu Tudor, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acestora și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanțele au interpretat eronat normele de drept material. A insistat că patrimoniul succesoral include atât drepturile patrimoniale (activul succesoral), cât și obligațiile succesorale (pasivul succesoral) pe care cel ce a lăsat moștenire le avea la momentul decesului.

Examinând temeiurile recursului depus de Morari Lidia, reprezentată de avocatul Bugaescu Tudor, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele considerente.

După cum rezultă din speță litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurenteii copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia, din care considerente recursul este depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 al Codului de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Morari Lidia, reprezentată de avocatul Bugaescu Tudor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul Colegiului consideră că recursul depus de Morari Lidia, reprezentată de avocatul Bugaescu Tudor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 433 lit. a) al Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Morari Lidia, reprezentată de avocatul Bugaescu Tudor, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru